

แบบตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

รอบที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ภาพรวมของจังหวัดพะเยา

นโยบายการตรวจ : การลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

10. ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

10.1 ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ ผู้เรียนเรียนรู้และมีรายได้ระหว่างเรียนจบแล้วมีงานทำ (Learn to Earn)

10.1.1 การพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน

สพม.พะเยา

- ดำเนินการพัฒนาครูโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมการจัดการศึกษารองรับการมีงานทำและการประกอบอาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ 21 โดยมีการจัดทำมาตรฐาน ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โครงสร้างเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด จำนวน 7,199 คนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้ มีโรงเรียนในสังกัดที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการศึกษาร่วมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ทวิศึกษาแนวใหม่) จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม มีผู้เรียนจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 0.36

อาชีวศึกษา

- ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนธุรกิจและการส่งเสริมการทำธุรกิจในสถานศึกษา ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ การดำเนินธุรกิจโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

- การศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ แผนกช่างยนต์ แผนกอิเล็กทรอนิกส์ แผนกการตลาดแผนกอาหารและโภชนาการ

10.1.2 การแสวงหาเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

สพม.พะเยา

- นอกจาก สพท. มีการจัดการศึกษาร่วมหลักสูตรแล้ว ยังมีการดำเนินการขับเคลื่อนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสังกัด เช่น โรงเรียนเชียงใหม่วิทยาคม, โรงเรียนปงรัชดาภิเษกจัดการเรียนการสอนร่วมกับวิทยาลัยการอาชีพปงในวิชาช่างเชื่อมโลหะ, โรงเรียนแม่ใจวิทยาคม จัดการเรียนการสอนร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

อาชีวศึกษา

- สถานศึกษาได้ลงนามความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ในการระดมทรัพยากรและยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษาเพิ่มสมรรถนะผู้เรียนสู่กำลังคนสมรรถนะสูง ด้วยการสร้างสรรค์ งานวิจัยและนวัตกรรมอาชีวศึกษาตอบโจทย์การศึกษาในยุคปัจจุบันและอนาคต

10.2 ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
<p>อาชีวศึกษา</p> <p>1) สถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดพะเยาไม่ครอบคลุมทุกสาขา</p> <p>2) ความพร้อมและที่ตั้งของสถานประกอบการ มีความห่างไกลจากสถานศึกษา</p> <p>3) ในปัจจุบัน หลักเกณฑ์และมาตรฐานของการจัดการอาชีวศึกษาใช้หลักเกณฑ์กลาง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ</p> <p>4) ปัญหาจากผู้ประกอบการ มีและเมื่อเกิดขึ้น เช่น การปรับตัวของนักศึกษา ชู้สาว ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท เป็นต้น</p> <p>5) งบประมาณที่จัดสรรสำหรับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีขาดแคลนและไม่เพียงพอ</p> <p>6) การจัดทำแผนการฝึกอาชีพ ถือเป็น ส่วนสำคัญในระบบทวิภาคี แต่ทางสถานประกอบการบางแห่งยังขาดความรู้ ความชำนาญในการเขียนแผนฝึกอาชีพ</p> <p>7) ในบางสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่มีความเสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้น นักเรียน นักศึกษาจำเป็นจะต้องได้รับการฝึกและควบคุมอย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายและความเสียหายในสถานประกอบการ</p>	<p>1) แสวงหาความร่วมมือในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง</p> <p>2) จัดหาข้อมูลและสถานประกอบการที่มีความพร้อมและที่ตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสม</p> <p>3) ปรับวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทของทางสถานศึกษา และพื้นที่ แต่ยืนอยู่บนหลักเกณฑ์ของกรอบการปฏิบัติ เมื่อครูที่ปรึกษา ครูนิเทศพบปัญหาดังกล่าวให้รีบดำเนินการแก้ไขโดยปรึกษาผู้บริหาร หัวหน้าแผนก ผู้ปกครอง หัวหน้างาน ครูฝึก</p> <p>4) ทาวิธีการแก้ปัญหาและทางออกร่วมกันอย่างไม่รอช้า</p> <p>งบประมาณที่จัดสรรสำหรับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไม่เพียงพอ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนวิธีการ เช่น การนิเทศ ใช้ระบบออนไลน์ในสถานประกอบการที่อยู่ห่างไกลกันมาก เป็นต้น</p> <p>5) จัดอบรมให้ความรู้การจัดทำแผนการฝึกอาชีพในระบบทวิภาคีให้กับทางสถานประกอบการและบุคลากรของวิทยาลัย เน้นย้ำทางสถานประกอบการให้ดูแลนักเรียน นักศึกษาอย่างเข้มงวด และเขียนลงในข้อตกลงความร่วมมือในบันทึก MOU ให้ชัดเจน</p>	<p>1) มีสถานประกอบการครบตามสาขาวิชาที่จัดการศึกษา</p> <p>2) ผู้เรียนมีสถานประกอบการที่ตรงตามสมรรถนะวิชาชีพ</p> <p>3) วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมของระบบทวิภาคีที่ดีเป็นทางออกของการยกระดับการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนได้มีความรู้และทักษะเพื่อการประกอบอาชีพมากขึ้นได้จริง</p> <p>4) ในเชิงหลักการอาจกล่าวได้ว่า “ระบบทวิภาคีเป็นส่วนหนึ่งการจัดการอาชีวศึกษาโดยธรรมชาติ” โดยเฉพาะเรื่องการแก้ปัญหาให้ใช้วิธีการตามคู่มือระบบทวิภาคี เป็นแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับปัญหามากที่สุดเราจะได้แนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด</p> <p>5) ความร่วมมือกับสถานประกอบการนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากต่อระบบทวิภาคี เพราะสถานประกอบการบางแห่งมีงบประมาณ และพร้อมที่จะร่วมมือกับทางสถานศึกษาอยู่แล้ว เมื่อเราร้องขอความอนุเคราะห์ในที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษา</p> <p>ได้แผนการฝึกที่ สอดรับกับความต้องการของทั้งสองฝ่าย</p> <p>ได้รับความปลอดภัยกับชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งตัวของนักเรียน นักศึกษาและสถานประกอบการ</p>

10.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

อาชีวศึกษา

- ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำและมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการ
- ผู้เรียนมีสถานประกอบการที่ตรงตามสมรรถนะวิชาชีพ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา
- ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียน ทักษะการเป็นผู้ประกอบการเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถเป็นเจ้าของธุรกิจ

10.4 ข้อเสนอแนะ

อาชีวศึกษา

- ส่วนกลางและสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพจากบริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ ให้นำนักศึกษาถึงลักษณะของงานของบริษัทนั้น ๆ โดยละเอียด
- ส่วนกลางและสถานศึกษา ให้ความร่วมมือกับบริษัทหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่นักศึกษาจะไปฝึกอาชีพ ควรมีสวัสดิการเรื่องที่พัก เพื่อสะดวกในการเดินทาง ควรไม่ไกลจากสถานประกอบการมากเกินไป เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

10.5 รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

อาชีวศึกษา

- ผู้เรียนได้นำนวัตกรรมทางเกษตร การบริหารจัดการน้ำ การจัดการฟาร์ม มาใช้ในการดำเนินโครงการหารายได้ระหว่างเรียน
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีนโยบายในการส่งเสริมการอาชีวศึกษาทวิภาคีซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพตรงกับจุดประสงค์แรงงานของสถานประกอบการ มีศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี เพื่อประสานงานด้านการจัดการเรียนการสอนทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีนโยบายให้สถานศึกษาเพิ่มปริมาณผู้เรียนทวิภาคี และสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร้อยเปอร์เซ็นต์